

INKLUDERING AV FLYKTNINGER I FOTBALLKLUBBEN

**Veileder til
norske fotball-
klubber**

Innhold

Del 1— Hva bør jeg vite?

Ordforklaringer	7
Mulige samarbeidspartnere	8
Ofte stilte spørsmål.....	9

*«Gode inkluderingstiltak kommer alle
i klubben til gode»*

Del 2— Hva kan vi gjøre?

Systematisk arbeid	14
Språk og kommunikasjon	16
Inkludering av foresatte	18
Få med jentene.....	20
Manglende fotballerfaring	22
Økonomiske hindringer	24
Transport	26
Støtteordninger	28
Inspirasjon	30
Egne notater	34

Del 1:

Hva bør jeg vite?

I denne delen ser vi nærmere på ordforklaringer og noen overordnede spørsmål det er greit å vite noe om når en skal jobbe med inkludering av flyktninger i klubben.

Flyktning

En **flyktning** er en person som oppfyller kravene til å få beskyttelse, eller asyl, i Norge.

Asylsøker

En person kalles **asylsøker** når han eller hun har søkt om beskyttelse i Norge, og ikke har fått søknaden sin om beskyttelse endelig avgjort. Hvis en asylsøker får positivt svar på søknaden, får han eller hun oppholdstillatelse som **flyktning** eller på humanitært grunnlag. Dersom asylsøkeren får endelig avslag på søknaden sin, må han eller hun reise ut av Norge.

Ordforklaringer

Enslige mindreårige

Barn under 18 år som søker beskyttelse i Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar kalles **enslige mindreårige**. Enslige mindreårige får utnevnt en voksen person (verge) hos politiet som skal være i foreldrenes sted og sikre juridiske og økonomiske rettigheter i Norge. En enslig mindreårig under 15 år skal være i barnevernets varetekt.

Mottak

Det finnes flere ulike typer **mottak** avhengig av asylsøkerens status. Asylsøkere bor i **ordinære mottak** mens de venter på at søknaden skal behandles. Om asylsøkeren er enslig mindreårig mellom 15 og 18 år skal han eller hun bo i et **asylmottak for enslige**

Bosatte flyktninger

Etter å ha fått flyktningstatus blir en tildelt bosettingskommune, gjerne langt unna mottaket der en har bodd så langt. En flyktning regnes som **bosatt** de første fem årene etter at han eller hun har kommet til mottakskommunen. I denne perioden forplikter kommunen seg til å ha ansvar for **introduksjonsprogram** som skal hjelpe den bosatte i norskopplæring. En mottar **introduksjonsstønad** i perioden en er i programmet.

UDI

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for behandling av søknader fra utlendinger som vil besøke eller bo i Norge, drift av asylmottak og utvisningssaker.

IMDI

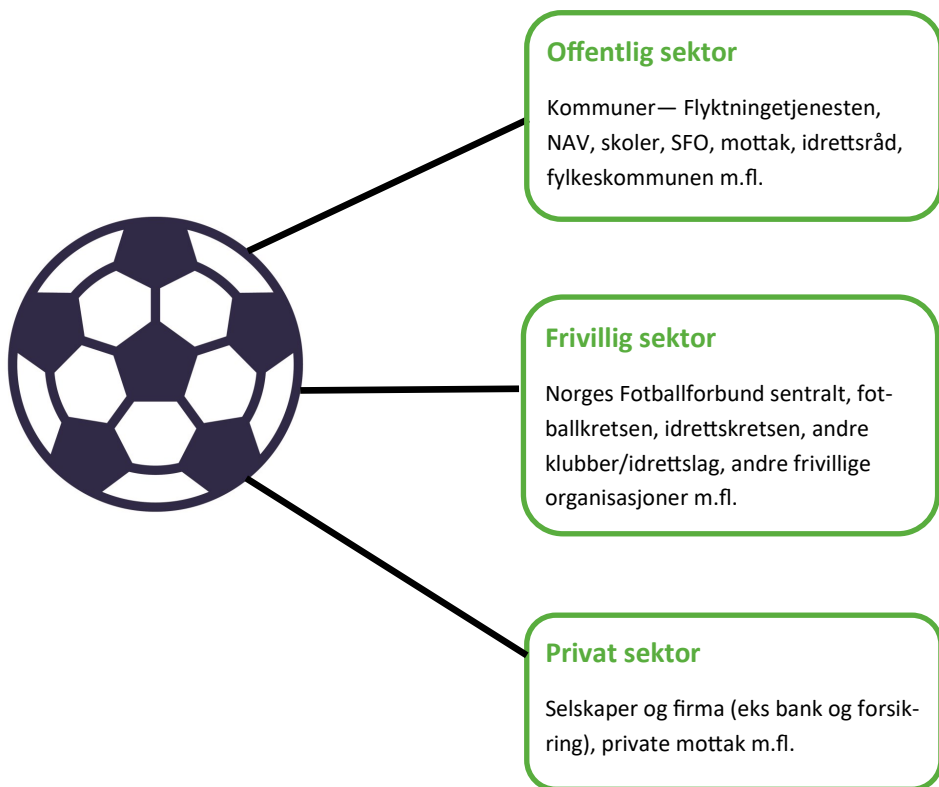
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) har som hovedoppgave å i samarbeid med kommuner og andre relevante partnere følge opp regjeringens integreringspolitikk.

Mulige samarbeidspartnere

NFF er opptatt av at klubbene har samarbeidspartnere i kommunen og lokalsamfunnet slik at inkluderingsarbeidet ikke blir tilfeldig og personavhengig. Studiet som denne veilederen bygger på fokuserte i stor grad på hvordan norske fotballklubber samarbeider med relevante partnere.

Hvilke samarbeidspartnere det er naturlig å jobbe med for inkludering av flyktninger varierer selvsagt fra klubb til klubb og avhenger av størrelse, type idrettslag, idrettslagets nedslagsfelt og antall flyktninger i nærområdet. Kanskje samarbeider din klubb allerede tett med både offentlig, frivillig og privat sektor i kommunen og nærområdet?

Figuren nedenfor viser noen sentrale samarbeidspartnere for fotballklubber som jobber med inkludering av flyktninger.

Vanlige spørsmål

Hvordan kan jeg finne ut hvem som er asylsøkere og flyktninger i mitt nærområde?

Man må henvende seg ulike steder for å få oversikt over begge gruppene. Når det gjelder flyktninger kan en kontakte flyktningkontoret i kommunen v/flyktningkoordinatorer. For å få oversikt over asylsøkere i nærområdet kan en både kontakte UDIs regionskontor og asylmottakene direkte. UDIs nettsider har oversikt over asylmottakene fordelt på fylker.

Har asylsøkere og flyktninger inntekt i Norge?

Personer som har fått tillatelse som flyktninger bosettes ved offentlig hjelp og mottar introduksjonsstønad. For andre vil det variere mellom arbeidsinntekt eller sosialstønad. For asylsøkere i mottak gjelder ytelser etter pengereglementet.

Har asylsøkere og flyktninger lov til å ta arbeid?

Flyktninger har lov til å ta arbeid da de er innvilget opphold i Norge. For asylsøkere vil det variere. De som har gyldige identitetsdokumenter kan søke om å få innvilget en tillatelse som heter rett til arbeid mens de venter på svar på søknad om beskyttelse.

Har asylsøkere og flyktninger rett til helsehjelp?

Asylsøkere og flyktninger har samme rett til helsetjenester som den øvrige befolkningen. Retten til helsehjelp for asylsøkere og flyktninger gjelder fra de kommer til Norge for å søke asyl.

Hvor kan jeg finne informasjon om asylsøkere og flyktingers rettigheter i Norge?

Du kan finne informasjon om flyktninger og asylsøkeres rettigheter på www.udi.no og www.imdi.no. Om helse- og omsorgstjenester til asylsøkere og flyktninger, se her: <https://helsedirektoratet.no/asylsokere-flyktninger-og-innvandrere>

Vanlige spørsmål

Må man være medlem for å spille fotball i en klubb?

Et idrettslag bestemmer selv hvordan de skal organisere og drive sin aktivitet forutsatt at de følger NIFs regelverk. Det vil si at klubben kan tilby aktivitet til ikke-medlemmer. Det er likevel et krav fra NFF at en må være medlem i et idrettslag for å delta i konkurransesystemet.

Kan en asylsøker eller flyktning bli medlem i fotballklubben?

Det er ikke krav om norsk statsborgerskap for å være medlem i et idrettslag. Alle som aksepterer å overholde idrettslagets lover kan bli medlem, forutsatt at de betaler medlemskontingenten som idrettslaget har fastsatt (minimum kr 100, men dette kan også fravikes av sosiale årsaker dersom idrettslaget bestemmer dette).

Kan vi registrere spillere som ikke har identitetspapirer?

Alle asylsøkere som kommer til Norge får et ID-kort som har begrenset gyldighet og som jevnlig må fornyes. For å unngå unødige forsinkelser i prosessen med å få spilleren registrert og spilleklar, er det viktig å sjekke at asylsøkerens ID-kort er gyldig når papirene sendes inn. Det er NFF som skal registrere spillere som ikke er norske statsborgere. Skjemaet "International Transfer – Søknad om spilletillatelse" skal benyttes av alle nye spillere over 12 år som ikke er norske statsborgere eller sist har vært registrert i en klubb tilsluttet et forbund i et annet land. Før spilleren kan spille obligatoriske kamper for klubben må skriftlig spilletillatelse fra NFF være mottatt. For å registrere en spiller som er under 12 år skal NFF kontaktes.

Har asylsøkere og flyktninger forsikring?

Alle barn, frem til den dato barnet fyller 13 år, og som deltar i organisert aktivitet i regi av et idrettslag har en ulykkesforsikring gjennom NIFs barneidrettsforsikring. Denne dekker kostnader ved ulykker utover ytelser fra folketrygden. Dette gjelder både de som er medlemmer i idrettslag, men også for ikke medlemmer så lenge aktiviteten er i regi av et idrettslag.

For å være dekket av Fotballforsikringen må alle spillere over 13 år være registrert i FIKS (Fotballens Informasjons- og Kommunikasjonssystem).

Det kan være fornuftig at idrettslaget har en ansvarsforsikring som dekker det økonomiske ansvar sikrede kan pålegges etter alminnelige rettsregler for skader på personer eller ting som tilhører andre. Les mer her: <https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/flyktningers-deltakelse-i-idrettsaktivitet/>

Har asylsøkere og flyktninger lov til å være med på turneringer eller samlinger i utlandet?

Asylsøkere kan ikke reise utenlands dersom de ikke har gyldig oppholdstillatelse i de aktuelle landene, verken for å spille turneringer eller for treningsleirer. Bosatte flyktninger kan reise utenlands så lenge de har med seg gyldige papirer.

Hva gjør vi dersom en spiller får avslag på asylsøknaden sin?

Asylsøkere som får endelig avslag på sin asylsøknad er ikke lenger spilleberettiget for klubben. For spillere under 18 år vil klubben få slik informasjon automatisk fra mottaket der vedkommende bor, men personer over 18 år må selv gi klubben slik informasjon. Det påhviler klubben er stort ansvar å holde rede på den enkeltes status som asylsøker gjennom oppfølging og tett kontakt med den enkelte asylsøkers mottak. Brudd på disse bestemmelsene, ved å bruke spiller som har fått endelig avslag på sin asylsøknad i obligatorisk kamp innebærer tap av poeng og bøter. Det er verd å merke seg at disse spillerne heller ikke er forsikret på noen måte, og klubben løper derfor en betydelig risiko dersom disse deltar på trening/spiller treningskamper etc.

Hvordan kan klubben ta kulturelle eller religiøse hensyn?

Religion og kultur er i det fleste tilfeller ikke noe hinder for å spille fotball. Likevel er der noen momenter det kan være hensiktsmessig at klubben er oppmerksom på. For eksempel er det viktig å **respekttere helligdager og høytider** (som ramadan, id og norouz) og legge til rette for at spillere får mulighet til å feire sine høytider på lik linje med nordmenn som feirer jul eller påske. Videre er NFF tydelige på at det er tillatt å spille og trene med lange benklær og hodeplagg som hijab og turban. Flere religiøse grupper har **bestemmelser mht. mat**, og klubben kan imøtekomme dette ved for eksempel å tilby alternativer til pølse i brød og skinkepizza. Mange (selvfølgelig også nordmenn) er **totalavholdende**, og dette kan være en ekstra grunn til å se på klubbens generelle retningslinjer for alkohol. Sistnevnte handler i stor grad om å skape trygghet for foresatte om at en sender barnet sitt til et trygt, rusfritt miljø.

Del 2:

Hva kan vi gjøre?

Her ser vi nærmere på noen utfordringer knyttet til inkludering av flyktninger i fotballklubben, mulige samarbeidspartnere, tips til tiltak og eksempler fra klubber som har løst utfordringene på en god måte.

1

Systematisk arbeid

Selv om norsk fotball er avhengig av at ildsjeler tar tak når det trengs, ser en at inkluderingsarbeidet fort blir personavhengig, litt tilfeldig og utgjør merarbeid for den enkelte som må finne ut av mulige samarbeidspartnere og støtteordninger.

I mange klubber tilfaller arbeidet med inkludering trenere eller lagledere. Noen klubber har bygget opp et overordnet system for inkludering som alle i klubben må forholde seg til. I disse klubbene gjenspeiles inkluderingsfokuset i klubbens filosofi, verdier, planer, organisering og regelverk.

Det viser seg at et klubbrevet overordnet system gjør det lettere for den enkelte som skal jobbe med inkludering i praksis.

Et godt eksempel

En klubb har inkludering som *grunnleggende verdi*. Inkludering er dermed integrert i sportsplanen og i klubbens regelverk, som alle medlemmer, trenerne og øvrige engasjerte i klubben må følge. Klubben legger vekt på at integrering blir et viktig tema for handlinger på alle nivå i klubben, og dette blir systematisk formidlet via trenermøter og foreldremøter. Videre følger klubben opp fokuset på inkludering gjennom å prioritere kompetanseheving for alle i ulike verv i klubben. Klubben bruker derfor mye ressurser på å utdanne trenere og ledere. På hvert lag skal det i tillegg til trenerne være noen med hovedansvar for inkludering og det sosiale.

Sjekkliste for inkluderingsystem:

☐

Har klubben en inkluderingsansvarlig som holder oversikt over mulige støtteordninger, som koordinerer samarbeid med andre instanser og som sørger for å oppdatere planer og reglement som omhandler inkludering?

☐

Har klubben faste rutiner for å informere medlemmer (trenere, lagledere, foreldre og spillere) om arbeidet med inkludering, regler og muligheter for støtteordninger?

☐

Legger klubben opp til at alle medlemmer i verv (både i styre, trenere, lagledere og andre) skal få muligheten til kompetanseutvikling gjennom ulike kurs for eksempel i regi av NFF?

☐

Kjenner dere til andre klubber i nærmiljøet som det kan være nyttig å kontakte for å dele erfaringer om inkluderingsarbeid?

☐

Arbeider klubben med å bli/er klubben kvalitetsklubb? Å være kvalitetsklubb kan være en hjelp i å bygge gode system.

2

Språk og kommunikasjon

Dersom klubben har jobbet med inkludering av flyktninger har dere gjerne erfart at språk er en utfordring.

Dette er ofte ikke relatert til barna, som raskt kommer inn i skole og miljø hvor de lærer norsk. For foreldre og foresatte kan det ta lengre tid å lære språket. Det oppleves ofte utfordrende for klubben å kommunisere med foreldrene, og dermed blir viktig informasjon om aktiviteter og oppmøte, hva det betyr å være medlem i klubben og forventninger til foreldre, ofte ikke oppfattet.

Konsekvensen er ofte at flyktningeforeldre blir lite tilstedeværende i aktiviteter, og at barna må finne ut av systemet på egenhånd eller være prisgitt ildsjeler (trenere eller foreldre) som tar ansvar for enkeltbarn, for eksempel i sitt barns treningsgruppe.

Tips til bedre kommunikasjon

Å kommunisere ansikt-til-ansikt er mer personlig og effektivt enn annen kommunikasjon.

Bruk gjerne tolk/språkhjelpere som hjelp i samtalen. Kanskje har dere medlemmer i klubben som behersker aktuelt språk? Dette muliggjør å snakke om 'dypere' ting, og det kan minske risikoen for misforståelser som følge av språk og kulturelle koder.

SMS eller skriftlige beskjeder til å ta med hjem er også en god måte å kommunisere på. Formuler deg enkelt og presist.

Digitale plattformer som Facebook er populære kommunikasjonskanaler, men langt fra alle bruker disse, og dermed blir informasjonen utilgjengelig for noen. Samtidig kan lange diskusjonstråder i verste fall være misvisende dersom en ikke forstår språket så godt.

Mulige samarbeidspartnere

Mottak

Mange mottak arrangerer informasjonsmøter for barn og foreldre på mottaket. Dette er en fin anledning for klubben å presentere seg og bli kjent for mottaksbeboerne. Mottakene har ofte tilgang til tolketjenester.

Flyktningetjenesten i kommunen

Bidrar ofte med informasjon til barn og foreldre gjennom for eksempel introduksjonsprogrammet. Dersom kommunen har ordninger med såkalte «flyktningeguiden» kan disse være gode kontakter inn i ulike miljø.

Skoler

Siden alle barn i skolealder skal gå på skole, er skolen en viktig samarbeidspartner. Skolene har tilgang til og kjenner hvert enkelt barns situasjon og familie. Skolen har jevnlig kontakt med foresatte og kan kanskje være behjelpelig med å identifisere barns interesse og informere foreldre.

NFF og/eller fotballkretsen

NFF har utviklet brosjyrer oversatt til ulike språk med informasjon om fotball og om det å være medlem i en fotballklubb. Disse kan være gode utgangspunkt for å spre informasjon til foresatte.

Idrettskretsen

Inkludering er i fokus i flere sær idretter. Idrettskretsen kan være behjelpelig med å koordinere møter mellom klubber og å formidle informasjon om norsk idrett generelt og fotball spesielt til flyktninger, mottak og kommunale samarbeidspartnere.

3

Inkludering av foresatte

Flyktninger som kommer til Norge har ofte liten kunnskap om den norske måten å organisere frivilligheten på.

Det er derfor en kulturell barriere å forstå hvordan fotballen er drevet og organisert gjennom idrettslag på ettermiddagstid, med delvis forpliktende oppmøte til faste tidspunkt og dugnadsinnsats fra foreldre som en måte å opprettholde aktiviteten på.

Opplevelser fra hjemlandet, ulikheter i kultur, at en ikke kjenner tilbudene i kommunen og nærområdet ei heller nordmenn som engasjerer seg i fotballen, kan dessuten bidra til at det kan oppleves utrygt å sende barn eller ungdommer til trening.

Erfaring fra klubber tilsier at det å involvere flyktningeforeldre i klubben ikke bare har stor betydning for den enkelte families inkludering og engasjement, men at det også kan bane vei for andre samme kultur og språkbakgrunn. Det er derfor en god og viktig strategi for klubben å jobbe for involvering av denne gruppen i fotballen.

Tips til inkludering av foresatte

Arranger foreldremøter der en deler informasjon og oppfordrer til engasjement. Det er effektivt å spørre foreldre om å engasjere seg direkte, ansikt-til-ansikt.

Kartlegg fotballkompetansen til de foresatte med flyktningebakgrunn. Kanskje har du uten å ane det en trener eller dommer i foreldregruppa.

Inviter foresatte til å delta på kurs i regi av klubben eller fotballkretsen. Det skaper engasjement og gir kompetanse, som er verdifullt både for den enkelte og klubben. Husk kursbevis.

Å invitere til arrangementer som involverer matlaging har vist seg å være en god strategi, særlig for å engasjere mødre.

Mulige samarbeidspartnere

Mottak

Mottak kan legge til rette for informasjonsmøter for barn og foresatte på mottaket. Dette kan være en viktig arena for klubben å presentere seg og bli kjent med foresatte. Det kan være utfordrende å skape engasjement hos asylsøkere, da de ofte er i en ekstrem og usikker situasjon der de venter på oppholds-tillatelse. Deretter blir de bosatt i en ny kommune etter å eventuelt ha fått opphold, og dermed blir engasjementet noe avgrenset i tid. Klubber som jobber med inkludering av asylsøkere oppfordres like-vel til å prøve å engasjere foresatte da dette også vil kunne hjelpe vedkommende i inkluderingsproses-sen i en eventuell ny kommune.

Flyktningetjenesten i kommunen

Kan gi informasjon til foreldre gjennom introduksjonsprogrammet. Flyktningetjenesten kan i noen til-feller legge til rette for arbeid i klubben som obligatorisk språkpraksis. I disse tilfellene bør klubben ha noen i faste stillinger og aktivitet på dagtid som sikrer et fullverdig språktilbud.

Skoler

Skoler kan være hjelpelige med å opprette kontakt mellom foresatte av barn som spiller fotball og fotballklubben. Det er en god ide for klubben å opprette et godt samarbeid med skoler i klubbens ned-slagsfelt da skolen spiller en helt sentral rolle i flyktningfamiliers dagligliv.

Andre frivillige organisasjoner

Engasjement av foresatte har stor betydning for den enkelte familie. Det kan være en ide å samarbeide med andre frivillige aktører som organiserer seg på samme måte, for i fellesskap å synliggjøre hva som forventes av foresatte i norsk frivillighet.

4

Få med jentene!

NFF har som uttalt mål å øke jente- og kvinneaktiviteten på alle nivåer og blant alle grupper i norsk fotball. Likevel opplever klubber at det er særlig utfordrende å få med flyktningjenter i fotballen.

Dette gjelder spesielt for tenåringsjenter, men også yngre jenter kan det være vanskelig å rekruttere inn til fotballen.

Grunnene til dette er sammensatt og forklares med både kultur, kjønnsroller, sikkerhet, økonomi og kjennskap til fotballmiljøet. Mange erfarer derfor at det å informere og inkludere foreldre og andre familiemedlemmer er særlig viktig når det gjelder å få jentene med i fotballen.

Klubber som ønsker å jobbe med tiltak særlig rettet mot flyktningjenter må vurdere hvordan aktiviteten kan tilpasses og tilrettelegges for å imøtekomme målgruppen.

Tips til å få med jentene

Vær tydelig på klubbens verdier og regelverk i møte med foresatte (for eksempel regler for overnatting og mat under turneringer, og retningslinjer for alkohol). Det er sentralt å vite at en sender barnet sitt til et trygt miljø.

Rekrutter kvinnelige trenere til å trene jentelag.

Legg til rette for egne jentetreninger der gutter og menn ikke deltar samtidig.

Legg treninger til rett etter skoletid og—om det er mulig—i nærheten av skolen.

Fokuser på breddeperspektivet, den sosiale gevinsten og helseutbyttet ved å være medlem i en fotballklubb fremfor fokus på toppidrett og satsing.

Mulige samarbeidspartnere

Mottak

Mottak legger gjerne til rette for informasjonsmøter for barn og foresatte på mottaket. Fotballklubben kan i noen tilfeller særlig fokusere på inkludering av jenter til fotballen og samtidig forsøke å rekruttere foresatte eller andre familiemedlemmer som kan være med i aktiviteten.

Skoler

Skolen spiller en helt sentral rolle i flyktningfamiliers dagligliv, og skolen har god kontakt og oversikt over hvert enkelt barns situasjon. For å få med jentene kan skolen spille en viktig rolle i å betrygge foresatte om at fotballen kan være en viktig og god arena for jentenes inkludering og utvikling for øvrig. Skolen kan også hjelpe til med å bryte barrierer med hensyn til kjønnsroller ved for eksempel å legge fotballaktivitet i kroppsøvingen og øvrig skoleaktivitet. Klubben oppfordres til å opprette et godt samarbeid med skolen i sitt nedslagsfelt.

Idrettskretsen

Noen idrettskretser har initiert en ordning med feltarbeidere som jobber spesifikt med flyktningebefolkningen og som kjenner miljøet og hvert enkelt barn. Feltarbeideren introduserer barn og foreldre til klubben, blir med på de første treningene og hjelper til med å få barna inn i et klubbmiljø. Klubber som har erfaringer med dette lovpriser ordningen. I arbeidet med å inkludere jenter kan en slik ordning være særlig god også for å trygge foresatte om at jentene er ivaretatt på en god måte.

5

Manglende fotballerfaring

Selv om fotball er en idrett som er utbredt verden over er det mange barn og unge som kommer som flyktninger til Norge som ikke har deltatt i organisert fotballaktivitet før

Det innebærer at de gjerne ikke er kjent med trenerstyrte/organiserte treninger, ulike øvelser og at aktiviteten blir drevet gjennom en klubb etter skoletid. Yngre barn tilegner seg raskt de fotballferdigheter som trengs for å henge med og kunne delta på laget. For de litt eldre ungdommene derimot, kan det være en utfordring å komme inn i en treningsgruppe der norske jevnaldrende ofte har flere år med erfaring og trening bak seg.

Inkludering i fotballen innebærer først og fremst at barn og unge skal inkluderes i allerede eksisterende lag, og at det ikke skal opprettes egne lag for flyktninger. De åpner likevel opp for å etablere egne lag for særlige grupper dersom dette er hensiktsmessig.

Tips til tiltak

Prioritere kursing og opplæring av trenere.

Tilby egne opplegg for flyktninger i en begrenset periode med mål om at de raskt skal inn i ordinære lag. Ordinære lag bør tilføres ekstra ressurser til særlig oppfølging av disse spillerne.

Tilby ekstra treningstilbud for alle som ønsker det, med særlig fokus på grunnleggende fotballferdigheter og –øvelser.

Fokuser på punktlighet og oppmøte og sørg for at noen følger dette opp spesifikt.

Ikke ha et ensidig fokus på prestasjon, men skap en kultur i klubben som gir rom for individuell utvikling på alle nivåer.

La dette være et satsingsområde som inngår i klubbens strategiske plan.

Mulige samarbeidspartnere

Mottak for mindreårige

For å gjøre hverdagen mer meningsfull er mottak interessert i å tilby ulike aktivitetstilbud for sine beboere. Klubben bør være behjelpelig med dette, men mottaket må legge til rette for at beboere kommer seg til/fra trening samt å tilby språkhjelpere/tolker. Ideelt sett bør inkludering skje ved at en er en vanlig spiller på et vanlig lag, men i noen situasjoner kan en vurdere om det er hensiktsmessig å opprette egne, lavterskel treningsgrupper som ikke deltar i ordinær serie.

NFF/fotballkretsen

NFF har et mål om et fullverdig fotballtilbud for alle uavhengig av nivå, men det viser seg at det kan være utfordrende for klubben og trenere å lage et godt differensiert opplegg som tilrettelegger for medlemmer uten spillererfaring, og som i tillegg ofte sliter med språk og kommunikasjon. I denne forbindelsen skal NFF og fotballkretsen være behjelpelige med for eksempel å tilby trenerkurs.

6

Økonomiske hindringer

Økonomi er en stor utfordring for flyktningers deltakelse i fotball, men det finnes gode løsninger som kan forhindre at dårlig økonomi skal virke ekskluderende.

Klubbene må være realistiske og kreative i arbeidet med å legge til rette for deltakelse i fotballen til tross for økonomiske hindringer. Det gjelder å unngå at det blir tilfeldig eller personavhengig hvorvidt man finner gode løsninger på denne utfordringen. Klubbene kan derfor jobbe med å bygge gode systemer for å dekke kostnader og støtte flyktninger og andre økonomisk vanskeligstilte.

Dette gjelder støtte både i forbindelse med medlemskontingent, treningsavgifter, utgifter til kamper og turneringer, og utgifter til idrettsutstyr.

Et godt eksempel

Noen klubber har opprettet et *inkluderingsfond* for å unngå at barn skal slutte i klubben på grunn av familiens vanskelige økonomi. Inkluderingsfondet har et eget fondsstyre, og driften av fondet er delegert fra klubbens styre til fondsstyret. Medlemmer kan søke fondsstyret om støtte til deltakelse i cuper, turneringer, fellesturer, sosiale tilstelninger, reiser og utstyr.

Trenere kan også få utbetalt støtte for å kunne bidra for barn på reise som ikke har med mat/penger til mat o.l., slik at de som tar på seg trenerverv skal kunne ivareta barn de ser har behov for det uten selv å bli økonomisk belastet.

Alle søknader til *inkluderingsfondet* behandles konfidensielt, og regnskap som revideres av klubbens styre inneholder ikke navn på personer. Fondet finansieres av klubben i samarbeid med sponsorer og samarbeidspartnere.

Mulige samarbeidspartnere

Kommunen

I mange kommuner finnes det ordninger der det lånes eller leies ut utstyr (for eksempel BUA eller Utstyrssentralen). Klubben bør orientere seg om hva som finnes i kommunen.

Bosatte flyktninger skal følges opp av kommunen, som mottar integreringsmidler for hvert flyktning som bosettes i kommunen. Noen kommuner har støtteordninger for barn der faste kronebeløp er avsatt til fritidsaktiviteter. Orienter deg om hva som finnes i din kommune.

Klubben kan forhøre seg om muligheter for redusert baneleie hos kommunen noe som vil kunne redusere medlemsavgiften.

Enkelte kommuner tilbyr aktivitetskort som gir mulighet for deltakelse i en eller flere aktiviteter for flyktninger og andre økonomisk vanskeligstilte.

Mottak

Alle mottak skal sette av penger til beboerrettet arbeid. Fra denne posten vil det være mulig å skaffe til veie treningsutstyr, fotballsko, betaling av kontingent til klubb, egenandel ved turneringsspill og lignende. I noen tilfeller vil mottakene subsidiere slike innkjøp ved at beboer betaler en egenandel av egne midler og mottaket finansierer resterende.

Klubben

Det kan være en ide at klubben oppretter en utstyrspool av nytt og brukt og/eller gjenglemt utstyr. Dette kan være en hurtig løsning på en praktisk utfordring, som ofte tar lenger tid å løse når det skal behandles i det statlige systemet. Klubben bør også se på muligheter for redusert medlemsavgift og treningsavgift for flyktninger og andre i særlig utsatte situasjoner.

En utfordring som er relatert til økonomiske barrierer, er mangel på transport til trening og kamp.

I tettbebygde områder er det gjerne gåavstand eller et godt utbygd kollektivtilbud, slik at mangel på bil ikke blir et problem.

Utfordringen er derfor størst i rurale strøk hvor avstandene mellom bosted og treningsfeltet kan være stor, og mulighetene for offentlig transport begrensede.

I tillegg er den norske klubbmodellen basert på frivillighet, og det er forventet at foresatte skal kjøre til bortekamper og turneringer.

Flyktninger flest har ikke bil, både av finansielle og praktiske årsaker (for eksempel mangel på godkjent førerkort). Derfor er de avhengig av hjelp til transport.

Tips til å møte utfordringen med mangel på transport

Organiser kjøreordninger til og fra trening og kamp blant foreldre på aktuelle lag. Kjøreordningene kan være en del av dugnadsarbeidet til vedkommende sjåfør som dermed kan slippe andre dugnader.

Vurder hvorvidt alle foresatte bør belastes med å kjøre til turneringer (å ha økonomiske utfordringer gjelder flere enn flyktningebefolkningen).

Organiser støtteordninger hvor for eksempel kjøregodtgjørelser blir dekket av et fond slik at det ikke oppleves urettferdig og skaper unødvendig splid i laget/klubben at de samme alltid kjører.

Mulige samarbeidspartnere

Klubben

Klubben anbefales å lage en ordning hvor foreldre bytter på å ta med flyktningbarn til og fra trening særlig der det er lange avstander og/eller sene treningstider. Selv om enkelte foreldre kan ta en slik oppgave av seg selv, er det viktig med et system der en kan tydeliggjøre overfor flyktningfamilien at det blir ordnet med transport, slik at de slipper å bekymre seg om dette fra gang til gang.

Flyktningetjenesten

Klubben kan undersøke om flyktningetjenesten i kommunen har mulighet eller ordninger for å følge eller kjøre barn til trening. Om kommunen for eksempel har ordninger med «flyktningeguiden» kan disse i noen tilfeller også følge barn til og fra trening, men ikke på vedvarende basis. Da må klubben selv lage ordninger for dette.

Mottak

For barn som bor på mottak anbefales det at klubben gjør avtale med mottaket om transport til og fra trening. Noen mottak har ordninger for dette, men langt fra alle.

Støtteordninger

Mange klubber synes det er krevende å få finansiert inkluderingstiltak for flyktninger. En er ofte ikke orientert om hvilke støtteordninger som finnes, utlysninger passer kanskje ikke behovene, og søknadsprosessene oppleves som omfattende.

I tillegg er de fleste klubbers virksomhet basert på frivillighet og det kan oppleves frustrerende å måtte bruke tid på å lete etter utlysninger og utforme søknader når en har andre oppgaver.

Selv om klubbene har behov for støtte til å dekke inn medlemskontingenter og treningsavgift for de som ikke har anledning til å betale dette selv, erfarer en at utlyste tilskudd ofte er tilknyttet spesifikke prosjekt eller satsningsområder fremfor aktivitetsstøtte.

Klubben må utvise kreativitet og engasjement i arbeidet med å skaffe til veie støtte til inkluderingstiltak for flyktninger.

Tips for dere som vil søke støtteordninger

Utforme er årlig oversikt over aktuelle satsningsområder for klubben og behov for støtte.

Utnev en *søknadsansvarlig* som skaffer seg oversikt over aktuelle utlysninger og utformer søknader på vegne av klubben.

Samarbeid med andre klubber om prosjekt og søknader.

Idrettskretsen, fotballkretsen og idrettsråd er ofte behjelpelig med utfylling av søknader.

Idrettskretsene har ofte en oversikt over og kan gi råd om utlyste midler.

Eksempler på støtteordninger:

Idrettsråd

Fordeler årlig støtte (LAM-midler) fra Kulturdepartementet innen sine respektive kommuner. Denne tilskuddsordningen retter seg spesifikt mot lokale lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet for barn og unge. Målet med ordningen er å understøtte frivillig innsats og bidra til å holde kostnadene ved deltakelse i idrett og fysisk aktivitet nede. Likestillingsaspektet og hensynet til utøvere med spesielle behov skal ivaretas ved fordelingen. Les mer om LAM her: <https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/stotteordninger/lokale-aktivitetsmidler-lam/>

Norges idrettsforbund

NIF lyser hvert år ut midler gjennom et *Flyktningfond*. Her kan en søke om midler enten til aktivitet på flyktningmottak, eller inkludering i ordinær idrettsaktivitet. Les mer her: <https://www.idrettsforbundet.no/tema/inkludering-i-idrettslag/nifs-flyktningfond/>

NFF

Med støtte fra UDI og IMDI har NFF gitt tilskudd til aktiviteter for mindreårige og voksne flyktninger i mottak. Fotballklubber og kretser rundt om i hele Norge kan søke om midler.

Tilskuddsportalen

[Tilskuddsportalen.no](https://www.tilskuddsportalen.no) er et verktøy som kan gi klubben god oversikt over utlyste tilskudd og tidsfrister. Det er ca. 130 norske kommuner som tilbyr tilskuddsportalen til sine ansatte og lokale lag og foreninger. Portalen inneholder over 3000 tilskudd. Det kan derfor være lurt å sjekke ut om din kommune er med i portalen. Mange idrettsråd gir veiledning i bruk av portalen.

Fylkeskommunen

Lyser ofte ut tilskuddsmidler der inkludering kan være aktuell tematikk. Disse tilskuddene varierer fra fylke til fylke og det er lurt av klubben å orientere seg om hva som finnes i sitt fylke.

Klubben.no

Kan være behjelpelig med utfylling av søknader om støtte. På **Klubben.no** finner du en oversikt over mange private aktører som lyser ut støtte- og tilskudd til idrettslag: <https://www.klubben.no/tips/st%C3%B8tteordninger>

Frivillighet Norge

Er et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner i Norge. Frivillighet Norges hjemmesider kan være en god ressurs for klubben i arbeidet med inkludering og tilbyr veiledere, oversikt over tilskuddsordninger og andre tjenester.

Klubb: Fram

Kommune: Larvik

Hva er deres målsetning for inkludering av flyktninger i klubben?

Det er bred enighet i styret i Fram Fotball Bredde at vi som klubb må se det samfunnsansvaret en klubb har. De siste 2 årene har vi opprettet samarbeid med kommunen, og har blitt kommunens inkluderingsklubb. Det innebærer å arbeide for at flyktninger fra mottak, nybosatte i norske kommuner samt økonomisk vanskeligstilte skal bli inkludert i idretten. Klubbens visjon er «Fram for Alle».

Hvordan jobber dere med inkludering av flyktninger i klubben?

Vi jobber jevnlig med kommunen, flyktningmottak, skoler, helsestasjoner osv. Vi forbereder trenerne på å ta vare på spillere uten utstyr, og har for eksempel etablert et eget «Fretex»-rom med brukt treningsutstyr. I tillegg har vi spesialavtaler med nærmeste sportsbutikk. Akkurat nå tenker vi på å lage en ordning der en kan slippe treningsavgift gjennom å jobbe et visst antall dugnadstimer. For spillere som ikke snakker norsk har vi avtaler med flerspråklige trenere som kan bistå i lagene. Det er gøy å se engasjementet i klubben, og ikke minst hvordan klubben opplever å få engasjerte spillerne som raskt lærer seg norsk og får norske venner. Vi tror at lagene og spillerne blir mer åpne for variasjoner i samfunnet og dermed mere tolerante. Videre har vi i samarbeid med NAV og tolketjenesten to årlige informasjonsmøter for foreldre der vi introduserer norsk idrett. Vi har også startet et 8. div lag for voksne, hvor 10 nasjonaliteter er representert. Og, alle spillere over 14 år tilbys dommer-, trener- og lederkurs.

Videre har vi en ordning med at dersom barn som har spilt i klubben skal flytte videre til en annen kommune, så kontakter vi nærmeste klubb der slik at inkluderingen skal gå litt lettere.

Hvilke råd har dere til andre som vil jobbe med inkludering av flyktninger i klubben?

Ikke vær redd for å satse på de som trenger ekstra økonomisk støtte. Ikke bli alt for elitesatsende for tidlig med høye medlemskontingenter som dreper muligheten for mangfoldet i lagene. Snakk med voksne i flyktningbefolkningen, for det ligger mye ressurser der. For eksempel hadde vi en gang et informasjonsmøte om norsk idrett, og en mann reiser seg opp for å spørre om vi kunne bruke han til noe. Jeg fikk med tolkens hjelp spurt hva han tenkte på, og han svarte at han hadde jobbet i 30 år som gymlærer med fotball og håndball som spesialitet. For en ressurs!

Klubb: Sportsklubben Trane

Kommune: Bergen

Hva er deres målsetning for inkludering av flyktninger i klubben?

For oss handler dette om inkludering generelt og muligheten til å gi alle i nærmiljøet en aktiv hverdag. Klubben skal ha lavterskeltilbud og vi legger vekt på at vennskap skal stimuleres på tvers av etnisk bakgrunn. Vi tror på styrken i et flerkulturelt miljø, og i samarbeid med skoler og andre idrettslag skal vi bidra til å gi barn og unge i nærmiljøet en trygg og god oppvekst. Gjennom vår adferd ønsker vi å framstå som samlende, spennende og til å stole på.

Hvordan jobber dere med inkludering av flyktninger i klubben?

Vi er en aktiv part i «Tverrfaglig Tema» i regi av Slettebakken Skole hvor omtrent halvparten av i alt 350 elever er flerspråklige. Her møtes representanter fra skolen, ulike organisasjoner, politi, kirke, barnevern og andre med en felles målsetting om å bidra til et trygt og godt oppvekstmiljø i nærområdet. Klubben samarbeider med skolen fra første trinn, hvor alle elevene gis tilbud om å prøve fotball og innebandy gratis i et halvt år. Alle barn i småskolen kan delta gratis på SFO fotball og SFO innebandy en gang i uken gjennom året. Videre deltar stort sett alle elevene på 5-7 trinn i prosjektet LIM (LekseriddrettMat) som innebærer trening i ulike idretter, matservering (i samarbeid med foreldre), og leksearbeid i dialog med lærere. Det hele er gratis for elevene, idretten og skolen er sammen om å skaffe finansiering til formålet. Vi i Trane koordinerer det hele på idrettens vegne. Hver fredag kveld er skolens gymsal tilgjengelig for klubben og vi har Åpen Hall for de mellom 14 og 18 år. Videre arrangerer vi hvert år Fargerik Fotballdag for samtlige elever ved Slettebakken Skole samt at vi har en årlig familiedag med mange aktiviteter for både voksne og barn.

Hvilke råd har dere til andre som vil jobbe med inkludering av flyktninger i klubben?

Vår erfaring med et tett og godt samarbeid med skolen er viktig, ofte fordi idretten i mange miljøer ikke har den samme statusen som skolen. Likeså er det viktig at idrettslag enes om et samarbeid hvor det sentrale er at barna finner idretter de trives med. Det er lurt å ha en inkluderingsansvarlig med kontakter i miljøer hvor idrettsdeltagelsen er lav. Videre spiller mødre en stor rolle, og det å finne den rette "talskvinnen" i et flerkulturelt miljø kan ha stor betydning. Et idrettslag kan ha forskjellige strategier. Noen ønsker å være samfunnsorientert og noen ønsker å være mer kommersielle i sin tenkning. Det viktigste rådet vil derfor være å tenke igjennom hvordan klubben ønsker å fremstå i sitt nærmiljø, og å være lojal mot det klubben bestemmer seg for.

Inspirasjon

Navn:

Haybat Rashid Hacham

Opprinnelsesland:

Irak

Fotballklubb:

Funnefoss/Vormsund FK (FUVO)

Hvordan kom du i kontakt med fotballklubben?

Jeg fikk bosettingstillatelse i Kongsvinger etter to år på asylmottaket. På kveldstid pleide jeg og kompisene med utenlandsk bakgrunn å spille fotball i storhallen. En dag satt FUVO-trener Marius Strandsæter på tribunen. Han kom bort og spurte om jeg ville spille for FUVO. Det var sesongen 2008. Jeg fikk 19 A-kamper fra start i 3.div denne sesongen som siste års juniorspiller.

Hva motiverte deg til å bli med i klubben?

FUVO er en klubb med sterke verdier, bygget på fellesskap, ærlighet, idrettsglede og inkludering av alle, absolutt alle. I FUVO opplever jeg et sterkt samhold i en god «you'll never walk alone» stil. Folk rundt klubben bruker mange timer av sin fritid til å utvikle og bygge opp klubben. De deler gleder og sorger sammen med alle oss andre, det har fått meg til å utvikle en sterk klubbtilhørighet. Takket være FUVO var jeg den første fra gjengen på mottaket som fikk seg norske venner. Disse er mine bestevenner den dag i dag. Vi har spilt fotball, Futsal og reist mye sammen siden 2008 og deler mange uforglemmelige minner. Da jeg sa jobben hos Den norske ambassaden i Amman for å flytte tilbake til Oslo, gjorde FUVO avgjørelsen lettere. Vi hadde dessverre rykket ned fra 3.div, og klubben betyr så mye for meg at jeg ønsket å hjelpe til med å rykke opp igjen. Jeg har lyst til å avslutte fotballkarrieren i FUVO, mitt andre hjem.

Hva er dine oppgaver i klubben?

Jeg spiller for alle klubbens seniorlag. I årets sesong har jeg 3 kamper for 4.div-, 11 kamper for 6.div- og 2 kamper for 8.divisjonslaget. Klubben har også meldt meg på Grasrottrenerkurset til høsten, så kanskje blir det en trenerkarriere for FUVO i fremtiden.

Hvilke råd har du til fotballklubber som vil jobbe med inkludering av flyktninger?

Trygghet er et sentralt element i det å trives. Gi flyktninger trygghet både i aktivitet og sammen med lagkamerater. Fotballklubber må legge til rette for at alle best mulig skal få føle på utvikling og mestring. Dette øker sannsynligheten for å nå målet om flest mulig – lengst mulig – best mulig.

Inspirasjon

Navn:

Ousama Tahineh (f. 2001)

Opprinnelsesland:

Syria

Fotballklubb:

Voss Fotballklubb

Hvordan kom du i kontakt med fotballklubben?

Jeg begynte i 8.klasse på Voss Ungdomsskule høsten 2014, og hadde ingen venner. Jeg hadde ikke spilt fotball i klubb før. Jeg spurte en av lærerne mine hvilken aktivitet jeg burde begynne med for å få norske venner. Læreren hjalp meg med å få kontakt med guttene i klassen som spilte fotball og de tok meg med på trening. Det var veldig utfordrende i starten for jeg forstod ikke beskjedene fra trenerne. Og det var mye informasjon om oppmøte, kamper, oppgaver osv. Heldigvis fikk jeg en god venn som hjalp til å forklare når det var noe jeg ikke forstod.

Hva motiverte deg til å bli med i klubben?

Jeg ville ha norske venner, så det at det var åtte gutter i klassen som spilte fotball var motivasjon for meg. I tillegg hadde jeg lyst til å forbedre kostholdet mitt og komme i god form, for jeg hadde ikke trent systematisk før. Treningene var god språkpraksis for meg, og jeg har fått mange kamerater gjennom fotballen.

Hva er dine oppgaver i klubben?

Jeg spiller på gutter 19 og på senior B-laget. I tillegg har jeg i to år vært hovedtrener for et guttelag på Viljar som består av 10 gutter. Det er veldig gøy og mye språklære i det å være trener, så det vil jeg fortsette med selv om vi har flyttet og det er 7 km til Viljar fra der jeg bor nå.

Hvilke råd har du til fotballklubber som vil jobbe med inkludering av flyktninger?

For det første er det viktig å ha gode trenere som er snille og som ser den enkelte. Når man har spillere i gruppa som ikke forstår språket, må man gi enda tydeligere beskjeder og være sikker på at alle forstår det som blir sagt. Det kan være nyttig å ha en eller flere personer tilknyttet laget og klubben som man vet at man kan henvende seg til for å få svar på ting som en tror at alle andre vet og det derfor er skummelt å spørre om i plenum. For eksempel en sosialt ansvarlig og inkluderingskontakt. Det er også en ide at klubben har en oversikt over hvor en kan skaffe utstyr ol, da det for mange er en stor investering å spille fotball.

Egne notater

Utgitt av:

Besøksadresse:
Ullevaal Stadion
Sognsveien 75, inngang J

Postadresse:
Ullevaal Stadion
0840 Oslo
Tlf: 04420
E-post: nff@fotball.no
www.fotball.no

Med støtte fra:

*UEFA HatTrick
Investment Programme
(2016-20)*